

KARTA GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

13/54

1. OBIEKT Budynek stacji pomp w zespole dawnego sanatorium			5. MIEJSCOWOŚĆ Bystra
2. OBECNA FUNKCJA stacja pomp	3. MATERIAŁ ceglane	4. DATOWANIE ok.1924r.	6. GMINA Wilkowice
21. FOTOGRAFIA 			7. POWIAT bielski
			8. WOJEWÓDZTWO śląskie
			9. KOD POCZTOWY 43-360
			10. ADRES ul. Juliana Fałata nr 2
			11. LOKALIZACJA <i>400/27, 400/11</i>
			12. LOKALIZACJA ARCHEOLOGICZNA Nr obszaru AZP Nr stanowiska na obszarze AZP Nr stanowiska w miejscowości
			13. NUMER EWIDENCYJNY DZIAŁKI
			14. WŁASNOŚĆ państwowa
			15. RODZAJ UŻYTKOWANIA służba zdrowia
			16. INFORMACJA O OCHRONIE Nr i data wpisu do rejestru zabytków Zapis w planie zagospodarowania przestrzennego Obiekt zgłoszony do ochrony w projekcie zmiany planu Inne Ob. objęty wojewódzką ewidencją zabytków
17. STAN ZACHOWANIA zaniedbany	19. WPISUJĄCY DANE BM Godek	20. DATA WYKONANIA EWIDENCJI 2010-05-23	18. RODZAJE ZAGROZEŃ brak bieżącego remontu/pielęgnacji zagrożenia inwestycyjne względem obiektu

22. UWAGI

W 1897r. wiedeński lekarz dr Ludwik Jekeles kupił od fabryki papieru „Solali” hotel i zamienił go na zakład leczenia klimatycznego (hotel zbud. był w 1870r.), w którym wykorzystano wody mineralne i „zabiegi fizykalne” do leczenia chorób serca, dróg oddechowych, układu pokarmowego i innych narządów. Obiekt (2-kondygnacyjny, składający się z 2 skrzydeł), otoczony był urządzonym parkiem, od strony zach. przylegał staw. W 1912r. dr Jekeles sprzedał lecznicę II Grupie Górników Polskich z Karwiny. Górnicy urządzili tu Dom Zdrowia. Po przejęciu lecznicy przez górników przebudowano budynek główny – pawilon I, rozpoczęto budowę pawilonów II i III, zbudowano willę dyrektorską. Po I wojnie światowej (w 1924r.) Dom Zdrowia odkupił od Czechów Zarząd Okręgowy Kas Chorych w Krakowie. Wówczas ukończono budowę pawilonów II i III, oraz zbudowano łączącą je leżalnię, założono ogród na stoku. W 1934r. właścicielem obiektu stał się Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie. W 1936r. zakład został zakupiony przez Ogólny Fundusz Ubezpieczenia na Wypadek Choroby i Macierzyństwa. W tym czasie na terenie sanatorium powstały 2 budynki mieszkalne i centralna kuchnia, zaplecze gospodarcze u podnóża stoku, poniżej sadu, oraz oczyszczalnia ścieków w technologii Hoffa, wówczas jedna z najnowocześniejszych. W 1936r. rozpoczęto budowę pawilonu IV. Autorem projektu był inż. W. Nowakowski z Krakowa, wykonawstwo prowadziła firma Korn z Bielska. Budowę przerwał wybuch II wojny światowej. W czasie okupacji sanatorium zostało przeznaczone na zakład przeciwgruźliczy dla żołnierzy niemieckich i osób cywilnych. Po zakończeniu wojny sanatorium rozpoczęło działalność już w 1945r. W 1946r. przeprowadzono kapitalny remont pawilonu I. Wznowiono budowę pawilonu IV, który ukończono w 1948r. Rozbudowane zostało zaplecze socjalne: w 1948r. oddany został do użytku nowy, 3-piętrowy budynek mieszkalny, a w 1950r. przedszkole ze świetlicą. W 1950r. sanatorium przejęło Ministerstwo Zdrowia. W latach 1968-81 poczyniono dalsze inwestycje: adaptowano budynek administracyjny na cele mieszkalne dla pracowników, nadbudowano warsztaty. W latach 60-tych XXw. zasypano staw rekreacyjny usytuowany przy pawilonie I. W okresie międzywojennym przebywali tu na leczeniu: działacz PPS Ignacy Daszyński (zmarł w Bystrej w 1936r.), dramaturg i poeta Karol Hubert Rostworowski, artyści malarze Ignacy Pinkas, Julian Fałat. Budynek stacji pomp murowany, elewacje otynkowane, dach 4-spadowy kryty dachówką karpiówką. Na dachu iglica piorunochronu z ozdobną banią.